هفته نامهٔ

مجاهد

وآنان که در راه ما با جان و مال جهادکردند محققاً آنان رابه راه خویش هدایت می کنیم و همیشه خدا یار نیکو کاران است
قرآن کریم

ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان

سرمقاله
جرگهٔ مشورتی ملی صلح با وجود کاستی ها پایان موفقانه داشت ص۲

گامی بسوی صلح ص۵

دور ششم – سال نهم – شمارهٔ نهم ۱۵ جوزای ۱۳۸۹ ۲۲جمادی الاخر ۱٤۳۱ - 5 Jun 2010

استاد برهان الدین ربانی رئیس جرگهٔ ملی مشورتی صلح:

از نظر دینی، شورا یک اصل اساسی دین ماست

هدف ما این است که ما برای حل مشکلات خود و سازش با جناح مسلح که در برابر دولت و مردم قرار دارد، چطور بتوانیم یک میکانیزمی را ایجاد کنیم ص۳

د سولی ملی مشورتی جرگه پای ته ورسیده ص۲

چرا جمعیت اسلامی افغانستان در جرگهٔ ملی مشورتی صلح شرکت کرد

محمد نسیم فقیری

جمعیت اسلامی افغانستان در جرگهٔ ملی مشورتی صلح که از ۱۲ تا ۱۴ جوزا در کابل دایر شده بود، شرکت کرد و حتی رهبر جمعیت پیشنهاد و خواست دولت و رهبران جهادی را مبنی بر ریاست جرگه پذیرفت. این امر با در نظر داشت این که رهبر جمعیت، رهبری جبههٔ ملی را نیز به دوش داشت و از سوی دیگر در انتخابات ریاست جمهوری سال گذشته، در برابر آقای حامد کرزی از عمده ترین رقیب او (داکتر عبدالله عبدالله) حمایت کرده بود؛ پرسش هایی را بر انگیخت و از دید منفی چنین تعبیر گردید که گویا رهبری جمعیت که رهبری اپوزیسیون را نیز بر عهده دارد معاملهٔ جدیدی را سامان داده است. و سوال های مطرح شد که پس از این، جبههٔ ملی چه سر نوشتی خواهد داشت و رابطهٔ جمعیت با ائتلاف بزرگ سیاسی تحت رهبری داکتر عبدالله، چگونه خواهد بود؟ همچنین گفته شد که تعدادی از اعضای جمعیت با این جرگه مخالف بوده اند و آنرا یک حرکت نمایشی از سوی حکومت خوانده و دلیل با عدم اشتراک مخالفین مسلح و نداشتن آجندای مشخص، نتیجهٔ مثبتی را به دنبال نخواهد داشت و... و ...

*** جرگهٔ ملی مشورتی صلح یعنی چه؟**

برگزار کنندهٔ جرگه یعنی حکومت افغانستان هر گز نگفته بود که در این جرگه مخالفین مسلح دولت حضور خواهند یافت و با آنها مذاکره و صلح خواهد شد! چنانچه از نام جرگه پیداست، این یک جرگه مشورتی بود و وظیفهٔ مشخص آن، جستجوی راه های رسیدن به صلح پایدار در کشور بود.

*** آیا جرگه آجندای مشخص نداشت؟**

جرگهٔ ملی مشورتی صلح، بدون شک دارای کمبود ها و ایراد هایی بود و می شد که از این بهتر و غنی تر دایر شود و ترکیب نا درست و غیر متوازن آن اصلاح گردد. اما این که آجندای مشخص نداشت، حرف درستی نیست زیرا آجندای جرگه از قبل مشخص بود:

۱ـ مشوره، مفاهمه و موافقه با نمایندگان مردم افغانستان برای رسیدن به صلح پایدار؛

۲- موافقه روی چارچوب مفاهمه با مخالفین؛

۳ـ ایجاد میکانیزم و رسیدن به مفاهمه با مخالفین.

***صلح و آشتی سیاست همیشگی جمعیت است:**

جمعیت اسلامی یک حزب جنگ طلب نیست و به دوام جنگ ها و کشمکش های سیاسی، علاقه ندارد. این روش و سیاست همیشگی جمعیت است که در بیش از سه دهه دارای سابقه و پیشنیه های آشکار است:

جمعیت به حیث یک تشکل سیاسی و فکری از آغاز (دورهٔ سلطنت) به مبارزات سیاسی، فکری و فرهنگی و به صورت مسالمت آمیز وطبق اصول دعوت، باور داشت و به آن عمل می کرد. جمعیت در دیکتاتوری داوود خان که به ظاهر جمهوری خوانده می شد، مورد اذیت و آزار قرار گرفت و ده ها تن از افراد آن به زندان ها افگنده و شکنجه شدند... پس از کودتای ثور و تجاوز ۶ جدی در رهبری جهاد مسلحانهٔ مردم ما نقش اساسی و تعیین کننده داشت...

در آستانهٔ پیروزی جهاد و اضمحلال رژیم کمونستی، پذیرفت که حضرت صبغت الله مجددی به حیث ممثل ریاست دولت اسلامی، قدرت را بدست بگیرد و پست صدارت عظمی به آقای حکمتیار و حزب او داده شود... در دوران حکومت مجاهدین، بارها در جرگه ها و مذاکرات صلح شرکت کرد و هرگز به ص ۶

از بیست و یکمین سالگرد رحلت امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران در کابل تجلیل شد ص۶

مجاهد
ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان
مؤسس: استاد برهان الدین ربانی
سال تأسیس: ۱۳۵۷ خورشیدی
ناشر : دفتر فرهنگی
زیر نظر هیأت تحریر
آدرس: کابل، عقب سینما بهارستان، کوچهٔ قصابی، دست چپه کوچهٔ چهارم
شمارهٔ تلفن: ۰۷۰۲۸۵۱۳۹ و ۰۷۰۸۸۲۷۸۹۰
Website: www.mujahedweekly.com
E-mail: Mujahid1357@Yahoo. com

سرمقاله

جرگهٔ مشورتی ملی صلح با وجود کاستی ها پایان موفقانه داشت

جرگهٔ ملی مشورتی صلح به تاریخ ۱۲ جوزا با سخنرانی رئیس جمهور آغاز به کار نمود و سه روز ادامه یافت.

ریاست این جرگه به عهدهٔ استاد برهان الدین ربانی سپرده شد. اگر چه ریاست استاد از سوی صبغت الله مجددی و برگزار کنندگان جرگه پیشنهاد گردید، اما از حمایت وسیع اشتراک کنندگان برخوردار بود و در جریان نظر خواهی که صورت گرفت، اکثریت قریب به اتفاق اعضای جرگه موافقت خویش را به ریاست استاد ابراز نمودند.

پذیرش ریاست جرگهٔ ملی مشورتی صلح از سوی استاد، به عنوان شخصیت مستقل ملی که با دو جناح درگیر یعنی دولت و مخالفان مسلح وابستگی خاصی ندارد، به این جرگه اعتبار و وزن درخوری بخشید. استاد با موفقیت این جرگه را مدیریت کرد و کار آن بطور مطلوب به انجام رسید.

ارایه طرحی جهت حل مسالمت آمیز بحران در کشور از سوی جرگه را می توان نشانهٔ موفقیت کار آن دانست.

حمله بر جرگه از سوی گروه های مسلح مخالف، تمایل این گروه ها را برای ادامهٔ جنگ و نپذیرفتن صلح به نمایش گذاشت.

در خور ذکر است شماری انتقاد های را در رابطه با این جرگه مطرح ساخته اند که نمی توان همه آن ها را رد کرد.

سازمان دهندگان این جرگه در زمینهٔ یافتن راه کار ها و پرنسیپ های قابل قبول تلاش های لازم را انجام نداده بودند. یکی از این موارد نبود توازن و فراگیری ملی در میان اعضای جرگه می باشد، لازم بود، در گام نخست جهت برگزاری جرگهٔ صلح، این طرح بزرگ ملی، یک تیم متشکل از همه ولایات و اقوام کشور تعیین می گردید و این تیم راه کار قابل پذیرشی را در پیوند با تعیین اعضای جرگه آماده می کردند و آن را بدون گرایش های سمتی و قومی به اجرا در می آوردند.

به منظور سازگار سازی جرگه با نورم های دموکراتیک و مردم سالارانهٔ امروزی، باید راه کار مناسب برای انتخاب و تعیین اعضای جرگه آماده می گردید و از انتصاب افراد از سوی والیان و ماموران حکومتی خود داری می شد.

برای آن که جرگه که این سنت تاریخی و بومی کشور ما، با موازین و معیار های امروزی و مدرن مردم سالاری و دموکراتیک سازگار گردد، باید کار زیادی در زمینهٔ دگر گون سازی ساز و کار و پیرایش پهلو های منفی آن صورت گیرد، باید حق شهروندان در انتخاب نمایندگان واقعی آنان در جرگه ها مورد رعایت قرار گیرد.

دولت باید صداقت و جدیت لازم را در عملی ساختن توصیه های جرگه مشورتی ملی صلح به خرچ دهد، در گام نخست در ایجاد شورای عالی صلح که قرار است طبق فیصله جرگه تشکیل شود، باید معیار های ملی در نظر گرفته شده و از انحصار محوری و گرایش های سمتی و قومی پرهیز گردد.

ځپاند

د سولې ملی مشورتی جرگه پای ته ورسیده

د سولې ملی مشورتی جرگه چې د غبرگولی میاشتی په دولسمه نیټه د لوي جرگې په خیمه کې پیل شوی وه، پرون مازیگر د پریکړه لیک په صادرولو سره پای ته ورسیده.

- غونډه د چهارشنبی د سهار په نه ونیمو بجو د قرآن عظیم الشان د څو مبارکو آیتونو په تلاوت سره د قاری برکت الله سلیم له خوا پیل شوه.

- وروسی ملی سرود وغږول شو او ټول غړی په احترام سره ودریدل.

- بیا د افغانستان ولسمشر (حامد کرزی) پرانیستونکی وینا وکړه.

ولسمشر د جرگې له غړو څخه وغوښتل چې د افغانستان د کشالی لپاره د حل داسی یوه لاره ولټوی چې له یوی خوا سوله تامین شی اوله بلی خوا د افغانستان دوستی له نړی سره وساتل شي.

کرزی وویل: د بن له پریکړو نه سمدلاسه وروسته د طالبانو مشران لکه ملا عبیدالله آخوند ، رئیس باغران، ملا عبدالرزاق او او سید طیب آغا ماته د تسلیمی خط راکړ او وی ویل چې اوس حکومت جوړشوی. د جگړی لپاره دلیل نشته ...

خو حکومتی کسان له خلکو او په تیره بیا د طالبانو له مشرانو سره بده چلند وکړل او هغوی وطن پرکیښودوته اړشوی...

کرزی زیاته کړه: له طالبانو څخه غواړم چې له جگړی نه لاس واخلی اوځان د بهرنیانو له لومو څخه خلاصه کړی.

- وروسی د جرگې د رئیس او رئیسه هیات د ټاکلو په باب خبری وشوی او حضرت صبغت الله مجددی وړاندیز وکړ چې استاد ربانی د رئیس په توگه او مولانا قیام الدین کشاف او میرمن ناجیه زیوری د مرستیال په توگه وټاکل شی. په دی هکله یو محدود او ډیرکم کسان شور او ماشور جوړ کړی خوپه ډیر کم وخت کی غلی شول او وړاندیز د ټولو برخوا ومنل شوه. محمد یوسف درزابی او داکتر جعفر مهدوی د منشیانو په توگه ونومول شوی.

- بیا د جرگې رئیس (پوهاند رباني) ارزښتناکه خبري وکړی. پوهاند ربانی د جرگې غړوته وویل چې مخالفینوته سخت شرایط وضع نکړی او د سولی د لاری لپاره خنډونه جوړ نکړي.

استاد وویل: دا تمه نلرو او ونلری چې په دی دریو ورځوکی د افغانستان ټولی ستونزی حل شی. خو دا یو پیل ده او وخت ته اړتیا لری.

پوهاند ربانی زیاته کړه: ما د غربی هیوادونو استازی ته هم ویلی چی سخت دریځ د جگړی د دوام په معنا ده ...

استاد د بیلگی په توگه وویل: رجب طیب اردوغان کله چی لمړی وزیرشو نو د هغه په سیاست کی نرموالی راغی...

استاد د سیمی د هیوادونو د گډی همکاري او په تیره د پاکستان او ایران مرستی ته اشاره وکړه چې دوی کولای شی د سولی راتگ کې پراخه ونډه ولری.

همدارنگه د اسلامی هیوادونو د کنفرانس په اړه زیاته کړه چې دا سازمان کولای شی په دی لاره کې زیات رول ولوبوی.

د جرگې رئیس د خبرو په پای کی وویل: اسرائیل په هغو بیړیو باندی برید کړی کوم چې د غزی د محاصره شوی خلکو ته انسانی مرستی رسولی.

- د جرگې د دری ورځنی اجندا اعلان شوه او له غرمی نه پس ۲۸ کمیټو خپل کار ته دوام ورکړ.

- په دریمه ورځ بیاهم کمیټو خپل کارته دوام ورکړل.

- په دریمه ورځ بیا عمومی غونډ د قرآن کریم په تلاوت سره د مولوی شفیع الله نورستانی له خوا پیل شوه.

- بیا د هری کمیټی توحیدی طرحی د کمیټی د رئیس یا منشی له خوا وړاندی شوه.

- د جرگی رئیس دا طرحی جمع بندی کړی.

- د ماپښین نه وروسته ولسمشر جرگی ته راغی.

- د جرگی رئیس لنډ وینا وکړه.

پوهاند ربانی وویل: دا جرگې باید نمایشی بڼه ونلری بلکی د حل یوه لاره ولټوی او د سولی لپاره کار دوام ومومی.

استاد زیاته کړه: زمونږه جرگه نړیوالی ټولنی ته روښانه پیغام درلود. هغوی چې یو وخت د جنگ لپاره بین المللی ائتلاف جوړکړی و اوس باید نړیوال ائتلاف د سولی لپاره جوړ کاندي. دا ستونزی یواځی د افغانستان ستونزی ندی بلکی د سیمی او بیا د نړی ستونزی دي. که چیری ددی ستونزو لپاره د حل لاره پیداشی. نه یواځی افغانستان بلکی سیمه او نړی به هم له دی ستونزو څخه خلاصه شی. پوهاند ربانی وویل: چی دولت باید مجاهدینو ته مخه کړی او د هغوی له استعداد او ظرفیتونونه گټه پورته کړی.

- پریکړلیک ولوستل شوه او دغړو له خوا تایید شوه.

- ولسمشر په پای کی خبری وکړی او وویل چی مخالفین باید د وطن غیږی ته راستانه شی او دی وطن ته سوله راولي. کرزی ژمنه وکړه چی د هغو کسانو د خلاصی لپاره په فوری اقدام وکړی کوم چی یواځی د طالبانو په نوم یا تړاو نیول شوی دي.

- غونډه د دعایی په لوستلو سره پای که ورسید.

از نظر دینی، شورا یک اصل اساسی دین ماست

بسم الله الرحمن الرحیم

دا مسؤلیت چه اوس ز ما په غاړه ایښودل شوي ده، په دی اړه زه دا خبرې کول غواړم لکه چه حضرت صبغت الله مجددی دي مسؤلیت منلوته آماده نه وه، زه هم په دیر عواملو او اسبابو په وجه دې ته آماده نه وم چه دا مسؤلیت قبول وکړم. یواځني او مهم لامل چه ما ته د دی مسؤلیت د قبلولو لپاره قناعت ورکړ، هغه داوه او چه اوس افغانستان ملي سوله او امن ته د حد نه زیات ضرورت لري ځیني دوستان داسي انتقادونه کول چه دا جرگه انتصاپي او هغه لویه جرگه چه په اساسي قانون کي پیش بیني شوي دي، نه ده، او دلویه جرگه هغه خصوصیات او هغه شرایط په کي تکمیل شوې نه ده.

اما زه فکر کوم چه اوس نړیوالو او مظلوم افغانانو ټول دي جرگه ته متوجه ده.

چه دا ملي مشورتي جرگه څه تصمیم نیشي مسلح کشمکش ته څنگه خاتمه ورکوي او څه پروگرام لري، ټول دې ته ملتفت دي. له دي کبله ما دا مسؤلیت قبول کړ او امیددي چه د خداي په لطف او په عنایت او یواو د بل په تعاون او مرسته په وجه داسي یوه نتیجه ورسیږو چه د خداي په رضا د افغانستان د خلکو آرزوگانو په کي تکمیل شي.

برادران وخواهران!

دراین لحظه تاریخی که ما این جرگه را به خاطر تأمین صلح وامنیت وبرآوردن این آرمان بزرگ افتتاح می کنیم من از خود می پرسم که ملت ما در قیام های بزرگ جهادی وملی دو ابر قدرت بزرگ جهان یعنی انگلیس وشوروی را به زانو درآورد. چه شد که امروز این ملت بزرگ برای تأمین امنیت خود محتاج کشورهای خورد وکوچک مثل لتوانیا شده دختران وپسران آن ها می آیند و امنیت ما را می گیرند.

ملتی که دو خلافت بزرگ درجهان اسلام یعنی خلافت عباسی وخلافت عثمانی را تأسیس کرد، ابو مسلم خراسانی، از این سرزمین برخاست وخلافت عباسی را ساختند و آل عثمان از بلخ به ترکیه رفتند وخلافت عثمانی را تأسیس کردند. چه شد که این ملت نمی تواند حکومتی بسازد که امنیت کابل را بگیرد، این سوالی است که باید هر یکی از ما از خود بپرسیم، ملت ما در پناه دین وارزش های دینی، بزرگترین دشمن را به زانو نشاندند. آنها را شکست دادند وخارجی ها قادرنشدند ما را شکست بدهند.

حالا افغان، افغان را شکست می دهد، افغان، افغان را ذلیل می سازد ، شما می بینید در این لحظاتی که ما جلسه صلح را دایر می کنیم، افغان ها خود را انفجارمی دهند تا این جرگه را مختل بسازند ومنجر به ناکامی آن شوند.

پس مشکل اساسی در میان خود ما نهفته است، یک ضرب المثل عربی است که می گوید: " حصوننا محد ده من داخلها" قلعه های ما از داخل فتح می شود، اختلافات سلیقه ای، نشناختن مسوولیت های اساسی باعث می شود که یک دیگر خود را تخریب بکنیم، یک دیگر خود را سرکوب بکنیم وفضا را طوری برای دشمنان آماده سازیم که امروز محتاج لیتوانیا باشیم.

من به خاطر دارم درزمان جهاد یک پسر بچه زیبا و کم سن اسیر شده بود وما از طریق چترال به پاکستان می رفتیم واو را با خود می بردیم، دریک جای مجاهدین پایین شده بودند که می خواستند که چای بخورند ونشان زنی بکنند. من دیدم که این بچه کک می لرزد کسی را گفتم بپرس که چرا می لرزد؟ گفت من از کشور لیتوانیا هستم، به اساس اراده خود نیامده ام بلکه روس ها ما را فرستاده اند، پرسیدیم چه فکر می کنید ما با تو چه می کنیم گفت: هرچند که مرا به جبر به این جا آورده اند، اما به خاطر جنگ آمدم شاید مرا بکشید، اوگفت: من یک تقضا دارم، من تازه با یک دختر آشنا شده بودم و او منتظر من است ، گفتم من برایت اطمینان می دهم که کسی کوچکترین ضرری به تو نمی تواند برساند و تو را پیش همسرت روان می کنم، این پسر بسیار تعجب می کرد، زمانی که او را به پشارو رساندیم، من مسول صلیب احمر را خواستم وبه آنها گفتم که این جوان را به سویس روان کنید وبه من اطمینان بدهید، آن سرباز خودش خودش تقاضا کرد که او را به روس ها نسپاریم، به هر حال این جوان رفت و به سویس رسید و با خانواده خود ارتباط گرفت، اکنون نیز اتباع این کشور کوچک آمده اند و امنیت ما را تأمین می کنند.

ما ملت دارای تاریخ هستیم، اما به علت این که امروز ما تاریک است، فردای ما نیز تاریک است، قوت های خارجی تا چه وقت در این جا می مانند ؟ این قضایا ومسایلی است که هر افغان متدین هرافغان دلسوز وهر انسان از خود می پرسد. چرا اجازه بدهیم که در بین کوچی و هزاره کشمکش به میان بیاید .

ما درشرایط فعلی به صلح ، باز نگری وتصمیم بسیاراساسی ضرورت داریم، کسانی که تصمیم های تاریخی می گیرند، تاریخ را می سازند.

ازنظر دینی شورا یک اصل اساسی دین ماست آیه " وامرهم شوری بینهم" در پهلوی دو اصل عمده دینی ذکرشده است، قرآنکریم می فرماید نماز را برپاکنید وزکات را ادا نماید، در پهلوی این دو امر از شورا نام برده شده است، که اشاره به اهمیت آن می کند. به این اساس حل قضایای پیچیده از طریق شورا یک مسئله بسیاراساسی وبنیادی می باشد..

شاید ما نتوانیم دراین جرگه همه قضایا ومسایل خویش را حل کنیم، اما این یک آغاز نیک است، باید ادامه پیدا بکند، ما باید بکوشیم به هرشکلی می شود، جنگ درکشور توقف پیدا بکند و صلح حاکم شود. چند موضوع است که می خواهم به آنها اشاره بکنم.

اول این که باید صحبت های ما روی مسایلی باشد که بر مبنای آن این جرگه تشکیل شده است. مسایلی زیادی داریم، حرف ها ومشکلاتی فروانی داریم، برای همه مشکلات خود نه وقت کافی داریم که بحث کنیم ونه می توانیم برای حل آنها راه حل های فوری داشته باشیم.

هدف ما این است که ما برای حل مشکلات خود وسازش با جناح مسلح که در برابردولت ومردم قرار دارد، چه طور بتوانیم یک میکانیزمی را ایجاد بکنیم.

دوم، ما باید واقع بین باشیم، ضرب المثل عربی است که می گوید: هر چیزی را انسان تمنا دارد به آن نمی رسد، ما باید واقع بین باشیم که چه می خواهیم ، از دولت چه می خواهیم واز جامعهٔ بین المللی چه می خواهیم؟ برمبنای واقعیت گرای ما بحث وفیصله های خود را استوار بسازیم. ممکن است نظریات ما خوب باشد اما عملی نباشد، ما نمی توانیم همه مسایل را اکنون مطرح کنیم، در فلسفه می گویند که حقیقت همیشه با واقعیت تطابق ندارد، چه بسا یک چیز حیقیقت است اما با واقعیت سازگار نیست.

لذا انسان مجبور می شود گاهی برخی از حقایق را بخاطر واقعیت های که مواجه با آن است معامله بکند، حتی درفقه اسلامی تعامل با واقعیت یکی از احکام عمده فقهی است.

مسئله دیگر این است که ما بسیار ضرورت داریم با اختلافات مقابله کنیم. من فکر می کنم که باید سخت تلاش بکنیم که همبستگی ووحدت ملی خود را حفظ بکنیم.

ناگفته نماند بعد از انتخابات، ما نظریات خاص خود را داشتیم و دوستان ما انتخاب خود را داشتند، زمانی که من تصمیم گرفتم دراین جلسه شرکت بکنم ده ها و صد ها تن می گفتند درست نیست که ما درخدمت پروژه های دیگران قراربگیریم. من طی چند شبانه روز کمتر خواب کردم وبرای شان گفتم با احساس مسوولیت در برابر تاریخ حساس باشید ونکته های اختلاف را ایجاد نکنید. اگر ما دراین جرگه شرکت نکنیم این می تواند یک نکته آغاز اختلاف دیگر شود و سرایت کند به میان مردم، این قوم و آن قوم به جان یکدیگر می افتند، برخی می گفتند حکومت می خواهد شما را بی عزت کند. من گفتم" در راه وحدت ملت بی عزتی همت ماست" به هر حال باید بکوشیم از همین حالا این جرگه که به خاطر صلح به میان آمده نقطه باشد برای تأمین یک پارچگی درمیان ملت ما. موضوع دیگری را که می خواهم ذکر کنم این که جرگه نباید بهانه برای حمله یک کشور بر کشور دیگری باشد. شکی نیست که دوستان، همسایگان وکشور های دور ونزدیک مشکلاتی زیادی برای وما وشما ایجاد کرده اند. اما من فکر می کنم، این مسایل دراین جرگه سه روزه قابل حل نیست، بگذارید این بحث ها را در یک گفتمان وفرصتی دیگری مطرح کنیم.

جرگه ما زمانی به نتیجه می رسد که ما در پهلوی وفاق ملی، همگرایی و وفاق منطقه ای را ایجاد بکنیم وهمکاری جامعه جهانی را با خود داشته باشیم. زیرا دردنیای معاصر با انقلاب اطلاعاتی وجهانی شدن سر سام آور که همه چیز از جنگ وصلح گرفته تا سیاست واقتصاد از آن متأثر است، بسیار مشکل است، بدون همکاری با جامعه جهانی کشور های کوچک قضایای خود را حل بکند.

ما ضرورت داریم به خاطر حل مشکلات، همکاری های منطقوی بخصوص کشورهای همسایه مان را با خود داشته باشیم.

همین طور ما ضرورت داریم که کشور های اسلامی از طریق کنفرانس اسلامی، بخصوص کشورهای که علاقه دارند برای آوردن صلح عمل کنند به ویژه کشور ترکیه به رهبری زعیم آگاه رجب طیب اردوغان در مسئله صلح در کشور ما فعال باشند. ص ۸

منوچهری در بیت اول خود به زیر و بم در شعر اعشی اشاره میکند و بیت مشهور آن را ذکر مینماید. در دیوان شاعران بزرگ جاهلی نمونه های فراوان از واژه های فارسی دری را دیده میتوانیم، مانند واژه ابریق در شعر عدی بن زید العابدی:

ودعا بالصبوح یوما فجائت
قینته یمین های ابریق

روزی در دعوت صبوح ابریق در دست راست کنیزک بود که در این بزم صبوح می رقصید. (۶: ۲۳) شاعران عرب جاهلی ابریق و صراحی را که در آن شراب بوده باشد به گردن پرنده مانند کرده اند. ابریق در نزد این شاعران به گردن آهو تشبه شده است. ابریق معرب آبریز است، ادی شیر ابریق را معرب آبریز گفته و آنرا ظرفی خانده است که دارای دسته و دهن باشد.

ارجوان در معلقات سبع عمرو بن گلثوم چنین آمده است:

کان ثیابنا منا و منهم
خضبن بارجوان او طلینا

یعنی لباس ما و آنها به رنگ ارغوانی خضاب شده است. ارجوان معرب ارغوان است که در عربی به لباس سرخ گفته میشود، لباسی که در آن سرخی شدید وجود داشته باشد. طوریکه

کاربرد واژه های فارسی دری در شعر کهن عربی

قسمت سوم و آخری

عبدالعلی کوهی استاد دانشگاه کابل

صوب ارجوان و قطیفه ارجوان میگویند. (۱۰: ۹۶) تریاق در شعر حسان بن ثابت چنین آمده است:

من خمر بیسان یغالی بها
درقه تسرع فتر العظام

از شراب بیسان (که یک نوع شراب مشهور درعرب جاهلی) است تریاک نیز یک نوع شراب بوده است و این شراب را آنقدر ستوده است که استعمال آن استخوان ها را فرسوده میسازد. تریاق و دریاق هر دو نام یک نوع شراب در عهد جاهلی بوده است. تریاق به کسر تا فارسی معرب و دوای مسموم کننده میباشد، اما جوالیقی میگوید که درياق واژه یونانی است که اهل فارسی آنرا از یونانی گرفته اند و این کلمه از طریق فارسی به عربی راه یافته است (۵: ۴۹۳). به همین ترتیب واژه گل و یاسمین، زنجفیل معرف زنجبیل، صنج معرب چنگ، البردج معرب فارسی دری است، طوریکه عجاج چنین گفته است: کما رایت فی الملا البردجا که از محل تجمع برده خبر میدهد. (۶: ۴۷) الفیشجا معرب پیشگاه که صدر مجلس را نشان میدهد، زبردج، دست و ... در شعر اعشی، واژه دختنوس در شعر لقیب بن زراره، رزدق معرب رسته فارسی دری در شعر اوس ابن حجز، سام معرب سیم فارسی دری در شعر نابغه ذبیانی، سرادیق در شعر سالمه بن جندل به کار رفته است. طوریکه میگوید:

هو المدخل النعمان بیتا سماوه
صدور الفیول بعد بیت مسردق

این مدخل قصر نعمان بن منذز است که فضای آنرا فیل های جنگی احاطه نموده است. به قول جوالقی، السرادق فارسی معرب است و اصل آن در فارسی سردار میباشد. در قاموس ها به سرداق چنان بنایی گفته شده است که چهار طرف آنرا دیوار احاطه نموده باشد و جمع آن سرادقات است، طوریکه گفته اند: سردق البیت، یعنی خانه از بالا به پائین بسته شده است. راغب اصفهانی گفته است که سرادق فارسی معرب است زیرا در زبان عربی اسم مفرد که حرف سوم آن الف و بعد از آن دو حرف باشد، وجود ندارد. (۳: ۱۳۱). قیروان معرب کاروان فارسی دری در شعر امرو القیس به کار رفته است. ابن قطیبه به این باور است که قیروان معرب کاروان فارسی دری است که همان قافله میباشد و ادی شیر آنرا معرب کاربان و کاروان گفته که مفهوم قافله را میرساند. برهان قاطع نیز آنرا کاروان و کاربان ذکر نموده است. (۳: ۱۳۲).

به همین ترتیب دیده میشود که واژه های فراوان در اشعار شاعران دوره جاهلی وجود دارد که گرد آوری همه آنها در یک مقال بعید به نظر میرسد. ورود واژه های فارسی دری در دوره اسلامی، به ویژه دوره عباسی و اموی بیشتر بوده که به چند نمونه آن پرداخته میشود. ابونواس شاعر خراسانی الاصل دوره عباسی واژه های زیر و بم، مقام های موسیقی و واژه هائیکه حالت مدنی خراسانیان را بیان مینماید به کار برده است:

ولا تشرب بلا طرف و لهو
فان الخیل تشرب بالصفیر
ولیس الشرب الا بالملاهی
و بالحرکات من بم و زیر

بی لهو و طرب شراب ننوش، زیرا حتی اسپان نیز با صفیر آب مینوشند. در نوشیدن بدون موسیقی لذت نیست و بی نغمه های زیر و بم. (۷: ۲۴۰)

ثعالبی در تاریخ غرر السیر واژه درفس را بکار برده که در دیوان بحتری چنین آمده است:

و المنایا مواثیل و انو شیروان
یزجی الصوف تحت الدرفس

و مرگ پی در پی میرسید، در صورتیکه انو شیروان لشکر را تحت لوای درفش کاویانی پیش میراند. (۹: ۴۴). واژه شهنشاه در دیوان متنبی در مدحی عضد الدوله چنین آمده است.

ابا شجاع بفارس عضدالدوله
دولته فنا خشرو شهنشاها

عضدالدوله شهنشای فارسی است، در اینجا فنا خسرو معرب پناه خسرو است. به همین ترتیب نام های سجستان در شعر عبید الله بن قیس الرقیات، زرنج که اکنون در جنوب افغانستان قرار دارد و همچنان واژه نیروز که معرب نوروز است در شعر بحتری این گونه آمده است:

و قد نبه النیروز فی غسق الدجی
اوائل وارد کن بالامس نوما

طوریکه دیده میشود ورود واژه های عربی در دیوان شاعران بزرگ عرب از عهد جاهلی تا عهد عباسی ها و بعد از آن وجود داشته است که غنامندی این فرهنگ عظیم را نشان میدهد.

منابع و ماخذ

۱. آذرنوش، آذرتاش،راه های نفوذ فارسی در فرهنگ وزبان عربی جاهلی،تهران ۱۳۴۷
۲. ابو منصور ثعالبی، فقه اللغه، قاهره ۱۹۳۶
۳. ادی شیر، الالفاظ الفارسي المعربه، بیروت ۱۹۰۸ م
۴. الاصبحانی، الاغانی، دار الکتب العلمیه، بیروت ۱۹۸۶ م
۵. تبریزی، محمد حسین، برهان قاطع، تحقیق و تعلیق از محمد معین، تهران: ۱۳۳۴
۶. جوالقی، المعرب، به کوشش احمد شاکر، دار الکتب قاهر: ۱۳۶۱ هه
۷. حنا فاخوری، تاریخ ادبیات زبان عربی،ترجمه عبدالمحمد اینی،تهران: ۱۳۶۸ هه
۸. دامغانی، منوچهری، دیوان به کوشش محمد دبیر سیاقی، تهران: ۱۳۸۴ هه
۹. دودپا، تاثیر شعر عربی برتکامل شعر فارسی، ترجمه شمیسا، تهران: ۱۳۸۲ هه
۱۰. المنجد، صلاح الدین المفصل فی الفاظ الفارسیه المعربه، تهران: ۱۹۷۸ م

طفل یتیم

پروین اعتصامی

کودکی کوزه‌ای شکست و گریست
که مرا پای خانه رفتن نیست
چه کنم، اوستاد اگر پرسد
کوزه‌ی آب ازوست، از من نیست
زین شکسته شدن، دلم بشکست
کار ایام، جز شکستن نیست
چه کنم، گر طلب کند تاوان
خجلت و شرم، کم ز مردن نیست
گر نکوهش کند که کوزه چه شد
سخنیم از برای گفتن نیست
کاشکی دود آه میدیدم
حیف، دل را شکاف و روزن نیست
چیزها دیده و نخواسته‌ام
دل من هم دل است، آهن نیست
روی مادر ندیده‌ام هرگز
چشم طفل یتیم، روشن نیست
کودکان گریه میکنند و مرا
فرصتی بهر گریه کردن نیست
دامن مادران خوش است، چه شد
که سر من بهیچ دامن نیست
خواندم از شوق، هر که را مادر
گفت با من، که مادر من نیست
از چه، یکدوست بهر من نگذاشت
گر که با من، زمانه دشمن نیست
دیشب از من، خجسته روی بتافت
کاز چه معنیت، دیبه بر تن نیست
من که دیبا نداشتم همه عمر
دیدن، ای دوست، چو شنیدن نیست
طوق خورشید، گر زمرد بود
لعل من هم، به هیچ معدن نیست
لعل من چیست، عقده های دلم
عقد خونین، بهیچ مخزن نیست
اشک من، گوهر بناگوشم
اگر گوهری به گردن نیست
کودکان را کلیج هست و مرا
نان خشک از برای خوردن نیست
جامه‌ام را به نیم جو نخرند
این چنین جامه، جای ارزن نیست
ترسم آنگه دهند پیرهنم
که نشانی و نامی از تن نیست
کودکی گفت: مسکن تو کجاست
گفتم: آنجا که هیچ مسکن نیست
رقعه، دانم زدن به جامه‌ی خویش
چه کنم، نخ کم است و سوزن نیست
خوشه‌ای چند میتوانم چید
چه توان کرد، وقت خرمن نیست
درسهایم نخوانده ماند تمام
چه کنم، در چراغ روغن نیست
همه گویند پیش ما منشین
هیچ جا، بهر من نشیمن نیست
بر پلاسم نشانده‌اند از آن
که مرا جامه، خز ادکن نیست
نزد استاد فرش رفتم و گفت
در تو فرسوده، فهم این فن نیست
همگنانم قفا زنند همی
که ترا جز زبان الکن نیست
من نرفتم بباغ با طفلان
بهر پژمردگان، شکفتن نیست
گل اگر بود، مادر من بود
چونکه او نیست، گل بگلشن نیست
گل من، خارهای پای من است
گر گل و یاسمین و سوسن نیست
اوستادم نهاد لوح بسر
که چو تو، هیچ طفل کودن نیست
من که هر خط نوشتم و خواندم
بخت با خواندن و نوشتن نیست
پشت سر اوفتاده‌ی فلکم
نقص حطی و جرم کلمن نیست
مزد بهمن همی ز من خواهند
آخر این آذر است، بهمن نیست
چرخ، هر سنگ داشت بر من زد
دیگرش سنگ در فلاخن نیست
چه کنم، خانه‌ی زمانه خراب
که دلی از جفاش ایمن نیست

گامی بسوی صلح

ابوبکر سبزوار

روز چهار شنبه دوازدهم جوزا جرگهء ملی مشورتی صلح در کابل با شرکت نمایندگانی از اقشار مختلف مردم افغانستان گشایش یافت. منظور از تدویر این جرگه آنگونه که گردانندگان آن انتظار داشتند، توافق روی میکانیزمی برای مذاکره و تفاهم با مخالفین مسلح دولت بود تا حکومت افغانستان مساعی خویش در جهت تفاهم و صلح با مخالفین را در آن چهارچوب عیار سازد.

همزمان با این تحول که قدمی مثبت در جهت تامین صلح بشمار می رود، مخالفین مسلح دولت دست به اقداماتی زدند تا ذهنیت شرکت کنندگان جرگه را تحت تاثیر قرار دهند. در حالیکه حامدکرزی رئیس جمهور افغانستان بیانیهء افتتاحیهء خویش را ایراد می کرد و از طالبان می خواست که دست از جنگ بردارند و به پروسهء صلح بپیوندند، طالبان با فیر راکت و سپس با فیر گلوله بسوی محل تدویر این گردهمائی در خیمهء لویه جرگه، بار دیگر مخالفت خود با این درخواست را اعلام کردند. قبل از این هم طالبان و حزب اسلامی گفته بودند که این جرگه نه از جانب مردم افغانستان بلکه از طرف امریکا سازماندهی شده است.

رئیس جمهور کرزی در سخنرانی افتتاحیهء خویش این نکته را مشخص ساخت که در این جرگه روی مسایلی چون خروج نیروهای خارجی از افغانستان و نیز تغییر در قانون اساسی بحث نخواهد شد. این دو موضوع خطوط قرمزی اند که نباید مورد بحث قرار گیرند.

مسایلی که در این جرگه روی آن بحث صورت گرفت موضوع خارج ساختن نام رهبران طالبان از لیست های سیاه، جلوگیری از بازرسی های خودسرانه و آزادی آن زندانیانی بود که فقط بر بنیاد شک و یا راپور های غلط دستگیر شده اند. یعنی موضوعاتی که خواست های اولی مخالفین مسلح دولت نیست.

از جانب دیگر استاد برهان الدین ربانی رئیس جرگهء ملی مشورتی صلح نیز خاطر نشان ساخت که فیصله های این جرگه جنبهء مشوره داشته و عمل به آن الزامی نیست. یعنی اعضای این جرگه نباید به این باور باشند که مشوره های شان حتما عملی خواهد شد.

در حالیکه عمل به فیصله های جرگهء مشورتی صلح الزامی نیست، طالبان سعی کردند هم در بیان و هم در عمل مخالفت خود با این جرگه را نشان دهند. در تلاش هائی از این دست، حملهء وسیع طالبان به ولسوالی برگ متال و در دست گرفتن کنترول این ولسوالی بدست آنان بود.

در مورد وضع در نورستان باید گفت که سال گذشته زمانیکه نیروهای پاکستانی به سوات حمله بردند، طالبان فشار بر نورستان را افزایش دادند. این فشار ها به این منظور صورت می گرفت تا آنها در یک منطقهء صعب العبور و کوهستانی برای خود پایگاهی بوجود آورند که در برابر حملات هوائی و زمینی بخوبی قابل دفاع باشد.

طیارات بدون سرنشین امریکائی می توانند اهداف را بصورت دقیق اماج قرار دهند اما در دره های تنگ کنر و نورستان این کار برای آنان به آسانی ممکن نیست.

نیروهای ارتش سرخ در زمان اشغال افغانستان جرئت نکردند تا در نورستان قرارگاه بسازند و در آنجا مستقر گردند. کوهستانی بودن و نزدیک بودن منطقه به خط دیورند، نیروهای مستقر در ولسوالی های مرزی این ولایت را در معرض خطر قرار می داد.

منطقهء برگ متال از ولسوالی های هم سرحد با مناطق قبایلی آنسوی دیورند است و از این مسیر افراد به سهولت می توانند بداخل نورستان نفوذ نمایند. این ولسوالی می تواند هم به شمال افغانستان و هم به ولایات شرقی بعنوان یک راه تدارکاتی مورد استفاده قرار گیرد.

سال گذشته این ولسوالی برای مدت کوتاهی به تصرف طالبان درآمد اما بزودی با حملهء نیروهای خارجی و افغان از آنها پس گرفته شد. نیروهای خارجی مدت دوماه در برگ متال ماندند و سپس از آنجا خارج شدند و امنیت منطقهء چنین حساس به سه صدتن نیروی پولیس افغان سپرده شد. پولیسی که نه از وسایل و تجهیزات کافی برای مقابله با طالبان برخوردار بودند و نه آموزش کافی دیده بودند.

از ماهها قبل وکلای ولایت نورستان از امکان بدتر شدن اوضاع در این ولایت هوشدار می دادند. اما کمتر به این هوشدار ها توجه می شد. بارها گفته شد که نورستان جائی است که اگر در آنجا فرصتی برای مخالفین مسلح دولت میسر گردد تا مرکزی بنا نهند، از میان بردن آن مشکل خواهد بود اما مقامات مسئول توجهی به این امر نداشتند. برگ متال از یک هفته زیر حملهء سنگین جنگجویان طالب قرار داشت و در آغاز این حمله، خبر کشته شدن مولانا فضل الله هنگام ورود به این منطقه موجب نوعی احساس کاذب پیروزی گردید. خیلی ها به این تصور بودند که فضل الله رهبری این عملیات را بعهده داشت و بنابراین کشته شدن وی به معنی شکست حملهء طالبان خواهد بود. اما بعدا مشخص شد که این خبر دقیق نبوده است.

هرچند مولانا فضل الله فرمانده جنگ نیست اما اینکه گفته شد هزاران طالب تحت فرماندهی وی به برگ متال حمله کرده اند نیز نتوانست موجب اعزام نیروی کمکی به مدافعین ولسوالی برگ متال گردد. گفته شد که نیروهای هوائی ناتو با حملات هوائی تلاش نمودند تا از سقوط ولسوالی جلوگیری گردد تا اینکه خبر سقوط این ولسوالی از طریق رسانه ها به نشر رسید و گفته شد که نیروهای مستقر در این ولسوالی به دلیل اینکه از صدمه رسیدن به غیرنظامیان جلوگیری کرده باشند، دست به عقب نشینی تاکتیکی زده اند. در این جریان فقط دو پولیس کشته و چهار تن مجروح شده اند.

مشرانو جرگه در جلسهء روز بعد واقعهء خویش از وضع در نورستان ابراز نگرانی کرد و خواهان توضیح مقامات امنیتی در این رابطه شد زیرا از مدتی قبل مقامات نورستان از وخیم تر شدن اوضاع در این ولایت هوشدار داده بودند.

نیروهای دولتی پس از عقب نشینی، در کوهستان های اطراف ولسوالی اعلام نمودند که قصد حملهء مجدد به برگ متال را دارند. روز بعد مقامات وزارت داخلهء افغانستان اعلام داشتند که پلان حمله برای باز پس گرفتن ولسوالی برگ متال، روی دست است و بعدا اعلام شد که ولسوالی مجددا و بدون مقاومت از تصرف طالبان خارج شده است. طالبان این ادعا مقامات امنیتی را رد کردند.

به نظر می رسد که طالبان با وارد آوردن فشار بر نورستان تلاش دارند تا از عملیات در قندهار جلوگیری نمایند و برنامه های نیروهای خارجی را بهم بزنند واز طرف دیگر در آستانهء تدویر جرگهء مشورتی صلح، پیام ادامهء جنگ را به این جرگه دارند. این درحالیست که فرمانده نیروهای امریکائی و ناتو می گوید که روز های سختی در پیش است.

اینکه واقعا این ولسوالی به دست نیروهای دولتی افتاده است یا نه هنوز هم شک و تردید فراوان است. طالبان که با نیروی بزرگی به این ولسوالی هجوم آوردند و تلفات زیادی را هم متحمل شدند چگونه بدون مقاومت از برگ متال بیرون رفتند؟ بهرحال این اعلام بازپس گیری توانست روی روحیهء شرکت کنندگان در جرگهء ملی مشورتی صلح تاثیر مثبت داشته باشد.

هرچند بسیاری در مورد اینکه این جرگه بتواند اهدافی را که ملت افغانستان توقع آنرا دارند تحقق ببخشد ابراز شک و تردید نموده و این کار را ضیاع وقت و پول می دانند، اما اگر این جرگه توانسته باشد قدمی هرچند کوچک هم بسوی صلح و تفاهم بردارد، میتوان آنرا موفق ارزیابی کرد.

فرو رفتگی زمین و سیلاب ها خسارات فروانی به مردم بدخشان وارد نمود

حوادث طبیعی وسیلاب های امسال خسارات هنگفتی جانی ومالی را امسال در سراسر کشور به هموطنان ما به بار آورد.

ولایات های شمال وشمال شرق بیشترین آسیب ها را از ناحیه سیلاب ها ولغزش زمین متحمل شدند. دراین اواخر گزارش شده است که در چند ولسوالی در ولایت بدخشان ده ها خانواده، خانه ها ودار ندار زندگی شان را از دست داده اند.

به اساس گزارش خبرنگار اعزامی ما از بدخشان، مرکز ولسوالی یاوان به عمق هفتاد متر در عمق زمین فرو رفته است که به اثر آن، ۳۵۰ دکان، ۵۶ منزل مسکونی و چندین سرای و ساختمان دولتی تخریب شده است. دراین گزارش آمده است که ساختمان فرماندهی پولیس و ساختمان ولسوالی نیز در معرض تخریب قرار قرار گرفته است.

ثنا الله امیری رئیس اداره مبارزه با حوادث بدخشان، ضمن تأیید این حادثه می گوید، درصورتی که توجه جدی به مردمان آسیب دیده نشودمشکلات زیادی برای آن ها به میان خواهد آمد.

مسوولان محلی می گویند حدود دو صد راس مواشی نیز در جریان بروز حادثه از بین رفته است. آنها، اضافه کردند که لغزش زمین به صورت تدریجی صورت گرفته و ساکنان منطقه توانسته اند خود را نجات دهند، اما اموال ومواد غذای شان ازمیان رفته است.

به قول شاهدان عینی سقوط تدریجی زمین باعث شده است که از تلفات انسانی جلوگیری شود.

درهمین حال گزارش ها حاکی از آن است که قریه بلبل دره، در دره نوین شهرستان کشم در اثر لغزش کوه خساره مند گردیده وتلفات مالی وحیوانی به بار آورده است.

به اساس گزارش های رسیده از محل، دراین قریه حدود یک صد وده رأس مواشی و ۲۰ باب منزل مسکونی در زیر کوه مدفون شده است.

شاهدان گفته اند لغزش کوه هنگام طلوع آفتاب صورت گرفته ومردم توانستند خود را نجات دهند.

مسوولان محلی در بدخشان می گویند برای آسیب دیده ها کمک های اولیه غذایی و غیر غذایی توسط سازمان های غیر دولتی موسوم به (کنسرن و میدیر) به ساکنان این منطقه توزیع شده است.

عبدالمتین ادراک رئیس اداره مبارزه با حوادث افغانستان نیز در پیوند به همین رخداد ها که به بدخشان سفر کرده است و یکجا با مقامات محلی بدخشان به محل بروز حادثه رفته و ساحه آسیب دیده را از نزدیک مشاهده کرده است.

آقای ادراک در بازگشت از یاوان به رسانه ها گفت که در قسمت اسکان مجدد آسیب دیدگان و تسریع روند کمک رسانی به آن ها با مقامات محلی بدخشان و موسسات غیر دولتی گفتگو کرده است.

آقای ادراک گفت که برای هر خانواده مبلغ ده هزار افغانی نیز کمک شده است.

ادراک وعده کرده است که در هفته های آینده کمک های را به این منطقه ارسال می کنند.

اما شماری از آسیب دیدگان از بی توجهی مقامات محلی در بدخشان شکایت دارند و می گویند که در قسمت حل مشکل شان توجهی صورت نگرفته است.

قابل یاد آوری است، حوادث طبیعی نه تنها در بدخشان بلکه ساکنان اکثر نقاط ولایات شمال وشمال شرق کشور، از جمله ولایت بغلان، سمنگان، تخار، فاریاب وجوزیان را خساره مند ساخته است.

از بیست و یکمین سالگرد رحلت امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران، درکابل تجلیل شد

این مراسم که از سوی بنیاد تبلیغی فرهنگی پیامبر اعظم با همکاری لیسه نرگس و ثقلین در هتل کابل شاهان برگزارشده بود درآن سخنرانان در رابطه با شخصیت فکری و اندیشه های دینی و فرهنگی امام خمینی صحبت نمودند.

در این محفل جناب استاد برهان الدین ربانی، رهبر جها و مقاومت نیز اشتراک داشتند که طی صحبتی گفتند: حضرت امام خمینی تحولات بزرگی را به وجود آورد، چنانچه قیام ایشان نسبت به قیام سایر علما و دانشمندان درجهان اسلام متفاوت بود.

استاد افزود: با قیام حضرت امام خمینی سنگرهایی که با حمایت صهیونیزم تشکیل شده بود درهم کوبیده شد و دولت وابسته به صهیونیزم تبدیل به یک دولت جمهوری اسلامی گردید. استاد تاکیدنمود: نظامی را که امام خمینی ۳۲ سال قبل پایه گذاری کرده است امروز به عنوان یکی از نظام های ابرقدرت جهان اسلام مطرح است.

رهبر جهاو مقاومت مردم افغانستان در ادامهٔ صحبت های شان گفتند: حضرت امام خمینی تنها به جمهوری اسلامی ایران نسبت داده نمی شود بلکه ایشان، شخصیتی مربوط به همه کشورهای جهان اسلام است.

استاد با اشاره به تحرکات اخیر علیه جمهوری اسلامی ایران افزود: هتاکی نسبت به حضرت امام خمینی در افغانستان به این معنی نیست که همه مردم این کشور مخالف با سیاست های جمهوری اسلامی ایران است بلکه اینها تعداد محدودی هستند که باور واعتقاد شان نسبت به شخصیت ها وعلمای جهان اسلام ضعیف است و احساس شرم می کنند و با این سروصداها روابط دوستانه دو کشور خد شه دار نمی شود.

استاد افزود: دفاع از حقوق افغان ها توسط خود افغان ها ضروری است اما باید دولت دراین راستا تلاش نماید و نگذارد که اختلافات میان دو کشور دوست ایران و افغانستان به وجود آید و به هیچ کسی اجازه توهین کردن به رهبران مذهبی داده نشود. به گفته استاد برهان الدین ربانی، عدهیی از افراد درافغانستان هستند که می خواهند میان مردم اهل تشیع وتسنن اختلاف ایجاد کنند و فتنه گرایی نمایند.

استاد ربانی با اشاره به ترویج دین مسحیت درکشور گفت، ترویج دین مسحیت ایجاد خشونت دیگری در افغانستان است بنا براین باید وحدت و همبستگی خویش را حفظ نماییم و نگذاریم دیگران به سرنوشت ما مسلمان ها بازی کنند. به گفته استاد ربانی، غربی ها در افغانستان از ضعف اقتصادی مردم این کشور سوء استفاده می کنند و می خواهند عدهیی را به نام دادن پناهندگی به کشورهای شان و دادن پول هنگفت از دین مقدس اسلام رویگردان و به دین مسیحیت بکشانند.

استاد تاکیدنمود: ما درعصر احیا وخیزیش جهان اسلام به سر می بریم و امیدوارهستیم که درسال های آینده شاهد خیزیش های زیادی درجهان اسلام باشیم.

در این محفل، سید هادی هادی رئیس بنیاد تبلیغی فرهنگی پیامبراعظم (ص)، انجنیراحمدشاه احمدزی، صدیق افغان و تنی چند در رابطه با شخصیت فکری، فرهنگی اسلامی و اندیشه های حضرت امام خمینی صحبت کردند.

تذکر:

متن کامل سخنرانی استاد برهان الدین ربانی در شمارهٔ آینده به نشر می رسد

چرا جمعیت اسلامی افغانستان در جرگهٔ ملی ...

انحصار قدرت تکیه و توجه ننمود... در اسلام آباد، عربستان، جلال آباد و هرات در جرگه ها و نشست های صلح در حالی که ریاست دولت را بدست داشت، اشتراک و بار بار تنازل نمود!

رهبری جمعیت در سال های نخست حکومت مجاهدین بار ها با مخالفین مسلح و از جمله گروه آقای حکمتیار مذاکره و گفتگو کرد و یکبار نزد او به ولسوالی بگرامی رفت و بالاخره در پی تماس ها و مذاکرات زیاد، پست صدارات؛ در سال ۷۵ به آقای حکمتیار تعلق گرفت.

با آغاز جنگ های تحریک طالبان ـ در حالی که یک سر باز خارجی در کشور وجود نداشت ـ از روز اول در فکر مذاکره و گفتگو بود و تا می توانست از رویارویی و بر خورد، احتراز می کرد...

رهبری جمعیت در دوران جنگهای طالبان، به حیث رئیس جمهور افغانستان آمادگی خویش را برای رفتن به کندهار و مذاکره با ملاعمر، اعلام داشته بود.

ــ جمعیت اسلامی و دولت اسلامی افغانستان با رها هیأت هایی را به طالبان فرستاد و هیأت هایی آنان را پذیرفت و به صورت رسمی در عشق آباد، تاشکند و اسلام آباد با آنان مذاکره کرد و چند بار اسرای طرفین تبادله گردید...

بنابر این موضوع مذاکره و مصالحه با طالبان یک ابتکار تاره و یک حرف جدید نیست و در روش و سیاست جمعیت دارای سابقه و پیشینه است.

***جنگ در جنوب و شرق:**

همه می دانیم که مناطق اصلی جنگ در جنوب و شرق کشور است که عمدتا مناطق پشتون نشین به شمار می رود. عملیات جنگ در این ولایات و حملات هوایی و زمینی خارجی ها (ائتلاف بین المللی) آسیب ها و تلفات زیاد به ساکنان این مناطق در جریان سال های گذشته، رسانیده است.

جمعیت اسلامی افغانستان به حیث یک حزب بزگ و افغانستان شمول، از هر طرح و اقدام مبنی بر صلح و آشتی، جانبداری می نماید تا رنج ها و تلفات و صدمات همه افغان ها به ویژه ساکنان این مناطق که از حماسه آفرینان ما در دورهٔ جهاد اند، پایان پذیرد و مردم ما از نعمت صلح و آسایش بهره مند شوند. ما در جرگه ملی مشورتی صلح شرکت کردیم تا نشان بدهیم که دردو رنج مردم افغانستان و غمها و شادی های آنان مشترک است و ما چیزی را به نام شمال و جنوب و یا شرق و غرب در کشور خویش به رسمیت نمی شناسیم، افغانستان خانهٔ مشترک ما و هر فرد افغان خواهر و یا برادر ما است هیچ توطئه، دسیسه و ترفند شیطانی استعمار گرانه و یا روشن فکر مآبانه نمی تواند در پیوند تاریخی مردمان آگاه و قهرمان سر زمین ما رخنه و خلل وارد نماید.

این فقط یک شعار نیست و مردم بیدار افغانستان بار ها آن را تجربه و آزمایش کرده اند. حضور جمعیت در جنوب و شرق کشور کمتر از شمال و غرب کشور نبوده و نیست و ما نمی توانیم در مورد سر نوشت یک بخش کشور، غافل و بی تفاوت بمانیم، همه با هم خویشاوند و همپیوندیم.

*** جبههٔ شمال:**

یکی از دروغهای آشکار و پروپاگند شیطانی جهت ها و دستگاه های دروغپرداز در داخل و خارج کشور، نام ها و عنوان های فتنه انگیز است که به افراد و تشکل ها داده شده و می شود. یکی از این نام ها و عنوان ها «جبههٔ شمال یا ائتلاف شمال و یا شمالی « تلواله» است!

دولت اسلامی افغانستان در سال های مقاومت در برابر تهاجم و یورش طالبان، جبههٔ مقاومت را تحت عنوان «جبههٔ متحد» تشکیل داد که از ده عضو رهبری آن فقط دو تن از شمال کشور بودند! هشت عضو دیگر از شرق، جنوب، جنوبشرق، غرب، جنوب غرب و مناطق مرکزی بودند. درست است که به دلیل تصرف سایر ساحات کشور، مقر این جبههٔ در شمال کشور بود ولی هرگز کلمهٔ شمال در نام و عنوان این جبههٔ وجود نداشت و بلند گویان استعمار می خواستند تا مقاومت دولت اسلامی و جبههٔ متحد را در برابر طالبان به نام شمال در برابر جنوب، وانمود و این نام را نهادینه سازند!

چون رهبر جمعیت، رئیس جمهور قبلی و رئیس جبههٔ ملی و از شمال افغانستان است، مخالفین ما تلاش دارند تا جمعیت را حامی جنگ بر ضد طالبان و باز دارندهٔ صلح و آشتی معرفی نمایند. شرکت جمعیت در جرگه و پذیرش ریاست آن، از اقدامات جسورانه و مثبت رهبری جمعیت اسلامی افغانستان در این برهنه زمان است.

*** ریاست جرگه خواست ما و یا یک امتیاز برای ما نبوده است:**

درست است که ما با حکومت مشکلات زیادی داریم. درست است که بر اقدامات و اجراآت حکومت انتقاد ها و ایراد ها داریم و درست است که با ما جفاهای مکرر صورت گرفته و به جمعیت سهم مناسب و شایسته در حکومت داده نشده است و ... اما سیاست و روش جمعیت، اختلاف و کشمکش همه جانبه و دوامدار نیست و آن را به سود مردم افغانستان نمی داند. ما با وجود اختلاف با حکومت، در بسا از موارد و از جمله موضوع امنیت و بر گزاری مذاکرات صلح، یکجهت و همصداییم و آن را از مصالح علیای کشور می دانیم. موضوع ریاست جرگه از سوی حکومت به رهبر جمعیت پیشنهاد شد ولی رهبر جمعیت آن را مشروط به توافق سایر رهبران جهادی و اعضای جرگه دانست. پروفیسر ربانی تنها رهبر جمعیت نیست. او از شخصیت ها و اندیشمندان نامدار دنیا و جهان اسلام است. او رهبر جهاد و مقاومت تاریخی مردم افغانستان است. او نخستین رئیس دولت اسلامی و نخستین رئیس جمهور اسلامی افغانستان است. بنابر این ریاست جرگه برای همچو شخصیتی یک امتیاز نیست و بر عکس ارزش و اهمیت جرگه و دولت را بالا می برد تا شأن و شخصیت اورا!

جمعیت از سال های جهاد که در هر گوشهٔ کشور دارای جبهات و سنگرهای فخر آفرین بود، فرماند هان نامدار و بزرگ داشت و ده ها هزار مجاهد سر بکف و در کنار آن صد ها شخصیت سیاسی، فکری، علمی و کار شناس و.... ولی هرگز از این داشته ها و با علم کردن آن در پی بدست آوردن امتیاز نبود و بر آن اصرار و پافشاری نداشت. امروز نیز که جمعیت دارای داشته های بزرگ سیاسی، فکری، اداری، معنوی و کارشناس و متخصص در رشته ها و بخش های گوناگون است. و از اکثر این داشته ها برای خدمت به وطن ـ توسط حکومت ـ استفاده نشده است؛ جمعیت آنرا بهانه قرار نداده و از سهمگیری در امور ملی پرهیز نکرده است!

***اپوزیسیون:**

اپوزیسیون، بیشتر در نظام های پارلمانی دارای جایگاه و اهمیت است. در این نظام ها است که حزب یا ائتلاف اقلیت به حیث اپوزیسیون عرض اندام می کند و در پارلمان در سمت چپ قرار می گیرد و دارای حقوق و وجایب مشخص و تعریف شده می باشد. در نظام های ریاستی، اپوزیسیون جایگاه خاصی ندارد و بخصوص در افغانستان در کنار سایر معما ها و ابهام ها، اپوزیسیون و تعریف و تشخیص آن به شمار این معما ها و ابهام ها افزوده است.

در سال ۱۳۸۶ با تشکیل جبههٔ ملی، گمان می رفت که این جبه یک اپوزیسیون قدرتمند حکومت خواهد بود ولی معاون اول رئیس جمهور عضو این جبهه بود! رئیس ولسی جرگه می توانست و می تواند شامل اپوزیسیون باشد، ولی چند وزیر نیز شامل این جبهه بودند!!

***جمعیت اپوزیسیون نبوده و نسیت:**

جمعیت اسلامی در حالی که بر کار و اجراآت نا درست حکومت انتقاد کرده ولی هرگز به عنوان اپوزیسیون تمام عیار نبوده است. در حکومت های به میان آمده از انتقال قدرت تا امروز، در هر حکومت افرادی از جمعیت. ــ با توافق و یا بدون توافق جمعیت :ــ حضور داشته اند! جمعیت هر گز این افراد را از عضویت جمعیت اخراج نکرده است.

*** ائتلاف بزرگ سیاسی:**

آنچه که به نام ائتلاف بزرگ سیاسی پس از انتخابات ریاست جمهوری سال گذشته، در حال شکل گیری است، جمعیت اسلامی با آن، همدردی و همنوایی دارد. اعضای جمعیت در شرایط حساس و بحرانی کشور به صورت غیر رسمی اجازه یافته اند تا در این ائتلاف و یا در حکومت سهم بگیرند. رئیس این ائتلاف (اقای داکتر عبدالله) با وجود اختلاف و انتقاد از حکومت در دوسال قبل، ریاست جرگهٔ امن را به عهده گرفته بودند و این امر مورد انتقاد و مخالفت جمعیت قرار نگرفت.

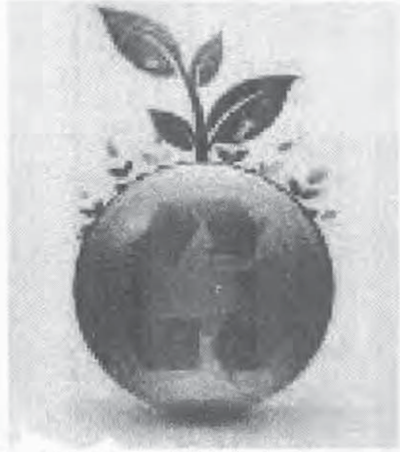
جمعیت اسلامی افغانستان از هر طرح پیشنهاد و از سوی هر نهاد داخلی و خارجی که به خاطر صلح و امنیت، باز سازی و آسایش مردم صورت گیرد، با گرمی استقبال می نماید و سعی می کند تا همه استعداد ها و امکانات خویش را در این راه به کار اندازد و برای وطن و هموطن درد دیدهٔ خویش مصدر خدمت گردد.

در چند جلسهٔ متوالی شورای جمعیت، روی شرکت و یا عدم شرکت جمعیت در این جرگه بحث های جدی صورت گرفت و اکثریت قاطع به شرکت در جرگه رأی دادند.

در جمعیت اسلامی اصل آزادی اظهارنظر و بیان از سالهای نخست وجود داشته. افراد جمعیت با آزادی و جرأت کامل در مورد مسایل مختلف ابراز نظر کرده و حتی بعضاً مخالف نظر رهبر جمعیت، نظر داده اند. هیچ فردی به دلیل داشتن نظر مخالف و یا نوشتن آن در مطبوعات، مورد ملامت قرار نگرفته است. در مورد جرگه نیز، پس از توضیحات روشنگرانهٔ رهبر جمعیت، اکثر اعضا به شرکت جمعیت در جرگه رأی دادند و کسانی که در جلسات شرکت نداشتند، به صورت حضوری و یا تیلفونی از آن حمایت کردند.

اهمیت حفظ محیط زیست در بینش حقوق اسلامی

سید عنایت الله شاداب استاد دانشگاه کابل

بدون شک احکام ودساتیر اسلامی در راستای اهداف معین و برنبیاد حکمت های ویژه مشروعیت یافته اند که همانا تأمین مصالح بندگان خدا و دفع مضرت نه تنها ازحریم خانواده بشری بل شامل مظاهر طبیعت، نیز بوده که حدیث "لاضرر ولا ضرار" نه ضرر وزیان مجاز است و نه هم ضرر بالمثل برآن مهر تأید می گذارد.

نوع انسان که به فحوای آیت کریمه "ونفخت فیه من روحی" روح خدای در او دمیده شده است، باید نمونه رحمت وحافظ کرامت انسان بوده و باید از هرگونه اعمالی که اورا عامل تبدیل رحمت وکرامت به شرارت وذلت و ویرانی طبیعت باشد، دوری جوید.

خداوند درتأکید به مطالب فوق می فرماید:" آیا گمان می کنید که شما را بی فایده خلق کردم وبه سوی من رجوع نمی کنید؟" آری در روشنایی همچو دساتیری است که آلوده ساختن آب، هوا، نابود سازی جنگلات، تخریب مظاهر زیبای طبیعت که همه نشانه های قدرت آفریدگار جهان اند، چه درشکل فردی و چه درشکل گروهی، کاری است نادرست و درتضاد با تعلیمات اسلامی، زیرا این گونه تصرفات ازیک طرف باعث نابودی وایجاد امراض کشنده نسبت به انسان و سایر زنده جان هاست، ازجانب دیگر تصرفی است در دارایی عامه که مربوط به نوع بشر بوده ونابودی زمینه های ادامه حیات برای سایر جانوران می باشد. شاید برخی بدین باور باشند که آنچه دراین سیاره خاکی ، آفریده شده است همه برای انسان است، حال آن که این گونه تصور باطل است، برعکس زمین وآنچه درآن است، برای همه انواع زنده جان ها خلق گردیده است. افزون برآنچه گفته آمد، در جوامع اسلامی اگر افراد در برابر چنین مسؤلیت های محیط زیستی بیراهه می شوند، وظیفه دولت هاست که از وقوع چنین اعمال جلوگیری نماید، زیرا حفاظت از جان و مال انسان دربینش حقوق اسلام تنها دراجرای احکام قصاص وجبران مالی منحصر نبوده بلکه دولت ها باید درچارچوب یکی از تیوری های حقوقی اسلام بنام "سدذریعه" به این کارها اقدام نمایند، زیرا حفظ جان و مال درجمله اهداف پنجگانه ضروری شریعت قرارداشته است.

بادرک اهمیت حفظ جان ومال دربینش حقوق اسلامی، همان گونه که قتل انسان و اتلاف مال، مورد انکار شدید قرار گرفته است، دست زدن به کار ها واعمالی که سبب زمینه سازی جنایاتی ازاین قبیل می شود، نیز موجب جزا وکیفر مرتکبان آن بوده که مشروعیت جزای قتل بالسبب در فقه اسلامی گویای مطلب فوق می باشد.

بنا به تحقیقاتی که مراکز پژوهشی درعرصه زیست محیطی انجام داده اند، در هر روز دو صد میلیون وپنجاه هزار مردم جهان، ازآب های غیر صحی استفاده می کنند که در اثر فاضلاب ها و زباله های صنعی. آلوده شده اند و در مورد آلودگی هوا می گویند: میزان گاز آلوده که انسان ها در هوا پخش کرده اند. ده ها باربیش تر ازگازی است که آتشفشان ها و حریق جنگلات، ایجاد نموده اند.

همه این گونه عملکرد های غیر مسولانه که درآلودگی آب و هوا و ویرانی جنگلات صورت می پذیرد، برضد مصلحت نوع انسان است که در حفظ نظام جهان و تداوم اصلاح آن ازطریق اصلاح انسان و اعمال خیراندیشانه او میسر است.

چنین عمل کرد های ویران گرانه دربینش حقوقی واجتماعی اسلام، فساد به شمار رفته و فساد و فساد پیشه گی دراسلام اکیداً ممنوع بوده آن جا که خداوند(ج) می فرماید: خواهان فساد در زمین نباشید، خداوند جل جلاله فساد پیشه گان را دوست ندارد.

حفظ محیط زیست به حیث یک وجیبه شرعی:

احکام مربوط به تصرفات مردم وکارهای روز مره آنان نخست در مقوله های پنج گانه حلال، مستحب، مباح، مکروه وحرام مورد شناسایی قرار گرفته و درمرحله دومی " مقاصد وسایل " تقسیم می شوند.

دربحث های مربوط به اصول فقه اسلامی بحثی است به نام " مقاصد " یا اهداف شریعت که همه در راستای تحقق منافع مردم بوده که همانا جلب منفعت برای انسان ودفع مفسدت از آن ها می باشد.

این منافع درگام نخست به منافع ضروری، احتیاجی وتحسینی تقسیم گردیده که مصلحت های ضروری انسان تحت عناوین حفظ دین، حفظ جان، حفظ عقل، حفظ نسل وحفظ مال درمحراق توجه فقهای اسلامی قرار گرفته است.

ازآن جا که حفظ جان ومال درجمله مقاصد و مصالح ضروری جامعه انسانی بوده و هرگونه اهمال در مورد انجام این گونه وجایب، موجب کنه کاری اشخاص می شود که در ادای این وجایب تقصیر ورزند، بنابرین وسایل تحقق مقاصد یاد شده هم در جمله وسایل ضروری به حساب می روند.

همان گونه که سهل انگاری درحفظ جان ومال درچارچوب معیارهای شرعی موجب گناه می گردد، سهل انگاری در حفظ محیط زیست وعناصر مولفه آن که همانا آب، هوا، جنگلات، مراتع وعلف چرها می باشد واقدام به تخریب و ویرانی آن ها موجب می می گردد که مسلمانان با این عمل خویش، چه سهل انگارانه وچه عامدانه، مرتکب نا فرمانی از اوامر خداوند گردیده وسزای اعمال خویش را در روز واپسین خواهند دید.

بناءً همان گونه که حفظ جان ومال درجمله وجایب شرعی قرار می گیرند، حفظ محیط زیست نیز ازجمله وجایب شرعی می باشد، زیرا وسیله انجام واجب بوده، همان گونه که وسیله حرام، حرام می باشد واین قاعده فقهی " مالا یتم الواجب الا به فهو واجب" یعنی چیزی که واجب بدون آن انجام نمی پذیرد آن هم واجب است.

حملهٔ وحشیانهٔ اسرائیل...

کشور های اسلامی و اروپایی نیز علیه این حملهٔ اسرائیل عکس العمل نشان دادند. استاد ربانی رئیس جرگه مشورتی صلح نیز در بیانیهٔ افتتاحیهٔ خویش این جرگه این حملهٔ اسرائیل را جنایت خوانده آن را محکوم کرد.

شورای امنیت ملل متحد با صدور اعلامیهٔ حمله برکشتی های کمک رسانی به غزه را محکوم نمود. حمایت امریکا از اسرائیل مانع صدور قطع نامه بر محکومیت اسرائیل شده است.

از سه سال بدین سو شهر غزه درمحاصرهٔ شدید اسرائیل قرار دارد،اسرائیل حتی از ورود مواد غذای، دوا ومواد ساختمانی به غزه جلو گیری می کند. در نتیجهٔ این محاصره مردم غزه با مشکلات فروانی رو برو شده اند. وضعیت کودکان که به علت نبود ادویهٔ لازم به حالت بحرانی رسیده است، امداد گران ازگوشه وکنار جهان به منظور شکستن این محاصره ورساندن کمک های انسانی به مردم غزه، ازطریق بحر وهمچنان سرحدات مصر تلاش می کنند،دارو ومواد غذائی به غزه برسانند.

کاروان آزادی که با عکس العمل خشونت بار اسرائیل رو برو شد، نهمین کاروان کمک رسانی بود، این سومین بار است که اسرائیل از ورود این گونه کاروان ها جلو گیری می کند.عکس العمل اخیر اسرایل بسیار خشونت بار بود وباعث کشته وزخمی شدن شمار زیادی شده است.

این حمله عکس العمل شدیدی را در کشورهای مختلف به میان آورد وتقاضای جهانی برای پایان یافتن محاصره غزه بصورت بی سابقه تشدید یافته است.

حمله بر کاروان امداد رسانی آزادی اسرایل با درک این اشتباه بزرگ اقدام به ازادی دستگیر شدگان نمود ووا اعلان کرد که مواد این کشتی ها را به غزه مستقل می کند. سرافکندگی شدیدی برای رهبران رژیم اسرایل به میان آورده است وکار را برای حامیان ومتحدان این رژیم در مجامع بین المللی مانند شورای امنیت سخت کرده است.

جامعهٔ سالم فردا به اطفال...

استفاده جنسی و استخدام آنها در عملیات نظامی قرار میدهند و این در صورتی است که نیرو های حفظ صلح سازمان ملل در این کشور ها مستقر میباشند. فرستاده ویژهٔ سازمان ملل در خصوص وضعیت اطفال در درگیری های نظامی چنین اظهار میدارد: ما هنوز در دنیایی زنده گی میکنیم که برخی از افراد، از اطفال به عنوان جاسوس، عسکر و سپر انسانی استفاده میکنند. در سال ۲۰۰۹ میلادی به گزارش سازمان دفاع از حقوق اطفال ملل متحد، طالبان مسوول مرگ ۱۲۸ کودک و نیرو های بین المللی از جمله ناتو مسوول مرگ ۱۳۱ کودک می باشند. در این گزارش آمده است: خشونت جنسی علیه اطفال و کودکان یک پدیدهٔ فرا گیر در افغانستان است. این نوع اخبار نا راحت کننده در مورد کودکان افغانستان در صورتی به گوش ها طنین انداز است که دین مبین اسلام هدایات روشن در مورد اطفال، کودکان و جوانان دارد، و سخنان قیمت دار پیامبر اکرم ص در مورد اطفال از جمله چنین فرموده اند: هر که بزرگان ما را احترام نکند از ما نیست. به همین ترتیب تاریخ ادبیات کلاسیک کشور ما مملو از نصایح، پند و اندرز و آموزه های سودمندی است که در مورد اطفال سروده شده است. امروز در جامعهٔ ما دشواری های زیادی وجود دارد که بر روند رشد طبیعی و سالم اطفال کشور سایه افگنده است. کودکان در روستا ها و دور دست های کشور، از امکانات آموزش سالم، تفریح و وسایل تندرستی محروم اند. خیلی از این اطفال در روستا ها و دهات مملکت به اثر فشار، فقر و تنگدستی های خانواده های شان، به کار اجباری و شاق مشغول اند. به علت عقب مانده گی و سطح نازل سواد به نیاز های روحی و روانی کودکان اعتناء صورت نمی گیرد. بسا از اطفال در سنین آغازین حیات از لحاظ روانی، دچار ضربه و عقده یی روانی می گردند، در صورتیکه به این دشواری های کودکان رسیده گی نشود، آنها قادر نخواهند بود تا به حیث جوانان سالم و مفید برای جامعهٔ و خود، نوع بشری، بار عظیم چرخ های اجتماعی آینده را به دوش کشند. ارگان های مربوط دولتی و غیر دولتی که در راستای پرورش و رشد استعداد های کودکان کار میکنند، بخاطر شگوفایی حیات کودک و بستر های لازم رشد آنها، باید شبکه کودکستان ها را از لحاظ کمیت گسترش داده و از لحاظ کیفی مجهز گردند. این کودکستان ها میتواند کانون های آموزشی و پرورشی خوبی برای کودکان محسوب گردند. دولت مکلف است تا مطابق قانون اساسی کشور و کنوانسیون های بین المللی دفاع از حقوق کودک و مادر و روحیهٔ حقوق بشر، به کودکان توجه لازم مبذول نماید. در نتیجه جنگ و بحران های سیاسی و اجتماعی کودکان به آسیب های روانی دچار گردیده اند. فقر و سوء تغذی مشکل جانفرسای دیگری است که موریانه وار، روان کودکان را شکنجه میدهد. هزاران کودک با وجود صغر سن به کار های سخت دهقانی، باغ داری، پیشه وری، تگدی و غیره می پردازند؛ در حالیکه سن و سال آنان دوران بازی، نشاط و رشد است. مشکل دیگر روانی هزاران کودک را، بی سرپرستی و یتیم بودن آنها تشکیل میدهد، آنا همچون گل های نا شگفته و جوانه های نورسی اند که پیش از شگفتن در آغازین روزگاران بهار کودکانهٔ خویش پژمرده و افسرده شده، دچار محرومیت از نوازش پدر و مادر گردیده اند. به گفته سعدی:

من آنگه سر تاجور داشتم   که سر در کنار پدر داشتم

کودکان امروز، سر مایه فردا و تهداب جامعه یی اند که آینده را پی ریزی میکنند، باید بخاطر آینده کار های مثمر و سودمند را انجام داد تا آینده از امروز بد تر نگردد. این مسوولیت آحاد جامعه، دولت، نهاد های غیر دولتی و جامعهٔ جهانی میباشد تا در این راستا به صورت هماهنگ و با یک استراتیژی واحد کار و پیکار نمایند.

هفته نامهٔ

وآنان که در راه ما با جان ومال جهادکردند محققاً آنان رابه راه خویش هدایت می کنیم و همیشه خدا یار نیکو کاران است

قرآن کریم

مجاهد

ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان

● مجاهد می تواند مطالب را ویرایش کند.

● مطالب آمده مسترد نمی گردد.

● آرا واندیشه های مقالات غیر از سرمقاله لزوماً مبین آرا ومواضع جمعیت نیست.

شعار ما

رضای خداوند(ج) هدف ما

حضرت محمد(ص) رهبر ما

قرآن قانون ما

جهاد راه ما

شهادت در راه خدا از عالی ترین آرزوهای ماست

دور ششم – سال نهم – شمارهٔ نهم ۱۵ جوزای ۱۳۸۹ ۲۲جمادی الاخر ۱٤۳۱ - 5 Jun 2010

حمله وحشیانهٔ اسراییل بر کاروان آزادی خشم بین المللی را به دنبال داشت

یک کاروان کشتی های امداد رسانی بین المللی که به مقصد غزه در حرکت بود در آب های بین المللی حدود ۱۰۰ کیلومتر دورتر از آب های اسرائیل و غزه مورد حمله کماندوهای اسراییلی قرارگرفت، دراین حمله که به روز دوشنبه ۱۰ جوزا صورت گرفت ۱۹ تن از امداد رسانان کشته شده وشماری زخمی گردیدند، نیروهای اسراییلی دیگر امداد رسانان را دستگیر و گروگان گرفتند.

گزارش ها موثق حاکی است، نیرو های اسراییلی با خشونت زیادی وارد کشتی ها گردیده سرنشینان آن را با سلاح گرم مورد حمله قرار دادند و همچنان از گاز اشک آور،مرمی های پلاستیکی و چماق استفاده نمودند.

امداد رسانان از کشورهای مختلف بوده در میان آنان مسیحیان، مسلمانان وحتی یهودیان نیز شامل بودند. در سازماندهی این کاروان، مؤسسات امداد رسانی نقش عمده داشتند و بیشترین افراد از کشورترکیه، بود دولت و مردم ترکیه عکس العمل شدیدی در برابر این حمله اسراییل نشان دادند، تظاهرات گسترده در محکومیت این اقدام در آن کشور راه اندازی شد و دولت ترکیه این اقدام اسرائیل را غیر قابل قبول توصیف نموده است، برخی از اعضای پارلمان ترکیه خواهان تجدید نظر در روابط کشور شان با رژیم اسراییل شده اند. وزارت خارجه ترکیه سفیر اسراییل را فراخوانده ونگرانی و اعتراض کشورش را به وی ابراز نموده است. کشورهای یونان وهسپانیه نیز سفیر اسراییل را فراخوانده ونارضایتی خویش را از حمله برکشتی های حامل کمک های انسانی به غزه ابراز نمودند.

ص۷

جامعه سالم فردا به اطفال سالم امروز نیاز دارد

عبدالعلی کوهی استاد دانشگاه کابل

چه خوب گفته اند: جامعه بیمار، شهروندان نا توان و بیمار را به وجود می آورد. امروز بیش از شش میلیون کودک واجد شرایط آموزش و پرورش قادر نیستند به مکتب بروند و خود را برای یک زنده گی که همه بستر ها و مولفه های آن در جهان تغییر یافته است، آماده سازند. هزاران کودک امروز در کشور، از کمترین حق شهروندی بر خوردار اند و لگد مال این جغرافیای نفرین شده یی جنگ و مصیبت گردیده اند. هستند کودکانی که برای بدست آوردن لقمه یی نان همه روزه تحقیر میگردند و به خفت و خواری بخاطر بدست آوردن چند افغانی برای خود و خانواده های خود که حوادث زنده گی اعضای ارشد خانواده های آنها را از آنها گرفته است، به کار های شاق می پردازند. آیا این امید وجود دارد که وقتی این کودکان بزرگ گردند، از جمله شخصیت های فرهیخته و ارزشمند جامعه یی خود خواهند بود؟ این راه و شیوه شخصیت سازی سالم در جامعه نیست، در صورتی که این اطفال با کوله باری از تنفر بزرگ میشوند، با جامعه به نظر تنفر و حقارت می نگرند؛ زیرا این اطفال با عقده های حقارت بزرگ میشوند، بدون تردید این اطفال با یک سلسله محرومیت ها به جوانی پا می گذارند و با دیگران با دید حقارت خواهند نگریست. به سخن دیگر زمانی که این اطفال با کینه و حقارت بزرگ میشوند، انسان های سالم به بار نخواهند آمد. این اطفال نه تنها بنیاد جامعه یی فردا را سست و ضعیف خواهند نمود؛ بلکه جامعه را به سوی بی باوری، بی اعتمادی، تنفر و انزجار سوق خواهند داد. کودکانی که عمری را در فقر، تگدی، کار های شاق و دور از نظام آموزش و پرورش سپری نمایند، بدون شک در صورت بزرگ شدن از جامعه آینده انتقام خواهند گرفت؛ هر قدر کمیت یک چنین کودکان در جامعه بیشتر گردد، به همان پیمانه، بنیاد و اساس جامعه فردا را متزلزل خواهند ساخت. روز کودکان در افغانستان در شرایطی تجلیل میگردد، که دولت و نهادهایی که در راستای کمک به کودکان در زمینه های آموزش و پرورش کار و فعالیت می نمایند، به کم کاری متهم می باشند. کودکانی که در نبود اعضای بزرگ خانواده خویش بار مشقات هزینهٔ خانواده گی را به دوش می کشند، امروز در افغانستان به یک کمیت بزرگ تبدیل گردیده اند. هر قدر میزان جنگ و خشونت در افغانستان بیشتر گردد، به همان اندازه، میزان خانواده های بی سرپرست، اطفال رنجور؛ علیل و نا توان در کشور بیشتر خواهد گردید. یک گزارش سازمان ملل متحد میرساند که کشور های افغانستان، سومالیا و کنگو در لست نقض کننده گان حقوق اطفال شناخته شده اند. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی امید وطن به نقل از گزارش سازمان ملل، گروه های نظامی، اطفال را مورد سوء

ص۷

ما در شرایط فعلی به صلح...

همکاری این کشورها و همکاری ملل متحد برای آوردن صلح در افغانستان بسیارضروری و اجتناب ناپذیر است. ما حق داریم برای آوردن صلح پیش شرط های داشته باشیم وبرای این کار نباید دولت افغانستان وکشورهای ذی دخل در برابر این خواسته ها موانع ایجاد بکنند.

همه می دانند که ویلسن مندیلا در جنوب افریقا و سراسر دنیا امروز به عنوان کبوتر صلح شناخته می شود، حکومت نژاد پرست افریقایی جنوبی پیش از این که او به روند صلح بپیوندد او را بنام تروریست یاد می کرد، جیری آدن در ایرلند به نام تروریست شناخته می شد، به خاطر که مشغول جنگ در انگلستان بود، اما امروز شریک حکومت برتانیا ست.

لذا به ارتباط صلح با گروه های که مسلح مخالف داخلی هستند،کشورها به اصطلاح سنگی را نگذارند که نه خود ما برداشته بتوانیم ونه آنها برداشته بتوانند. روش مذاکره با مخالفان را قرآنکریم به ما آموخته است قرآن کریم می گوید وقتی که با کافری که هیچ چیزی از دین تو قبول ندارد، مذاکره می کنی با او نگو که تو کافر ومشرک هستی وبه هیچ کتاب پایبندی نداری، برایشان بگو که یکی از ما حق هستیم، لذا ما باید شرط های سخت را نداشته باشیم.

برخی از دوستان می گویند گروه های مسلح افغانستان افراطی هستند، فرهنگ مذاکره ومفاهمه را ندارند،من می گفتم شما شرایط زندگی وفعالیت سیاسی را برای شان آماده کنید، آنها از معتدل ترین انسان ها می شوند! همین اردوگان به نام مسلمان افراطی در دنیا معروف بود، او درگذشته شعر های انقلابی می خواند وسخنرانی های تند داشت ومی گفت مناره های مساجد راکت های هستند که در قلب شما فرو خواهد رفت، اما امروز همین اردوگان در مراسمی در ارجنتاین که احترام لازم به رهبر ترکیه اتاترک که از لحاظ فکری با وی مخالفت دارد، سفر خود را به آن کشور لغو می کند.

به همین اساس وقتی ما خواسته باشیم مخالفان مسلح خود را به سیاست و دولت داری بکشانیم دیگرآنها آن انسان های خطر ناک نمی باشند. آنها طوری خود را در چوکات دولت داری عیار می سازند که مشکلات افغانستان روز به روز حل می گردد.

من از زبان بساری از آنها شنیده ام زمانی که ما حقوق زنان را مراعات نمی کردیم ومکاتب را بسته می کردیم کار غیر عملی بوده وبعد از این این حرف ها مورد نظر ما نیست.

نظر من این است که بنا بر حدیث پیامبر اکرم که می فرماید "یسرو ولا تعسروا وتحببوا ولا تنفروا" درهمه چیز پیشکش های آسان را تقدیم بکنید،مردم را جذب بکنید و متنفر نسازید، اسلام را سهل معرفی کنید، اسلام را طورمعرفی نکنند که مردم از آن متنفر شوند. من فکر می کنم که این روحیه در میان آنها نیز است.

موضوع دیگری که می خواهم یاد آوری نمایم این است که حادثه دردناکی در غزه صورت گرفته است، اسرایل تقریبا سه سال است که بیش از یک ونیم میلیون انسان مظلوم را محاصره کرده است، آنها نه حق دارند مقداری دوا بدست آورند و نه مقداری آرد ومواد غذای! حرکت انسان دوستانه که برخی بخصوص کشور ترکیه و نهاد های خیریه غرض کمک به مردم مظلوم فلسطین صورت گرفت، توسط ارتش اسراییل توقیف وسرکوب شد، به علت این جنایت رژیم اسراییل از طرف خود و از طرف شما این گونه حرکت های ظالمانه را محکوم می کنم واز جامعه جهانی می خواهیم اسراییلی های که مرتکب این عمل شدند باید مورد باز پرس وجزا قرار بگیرند.

اقول قولی هذا استغفرالله لی ولکم